

PEYZAJ TASARIMI UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bilgi YARCI¹, Emine MALKOÇ²

ÖZET

Doğal ve kültürel bileşenlerin ekolojik, ekonomik, estetik ve işlevsel ölçütlere uygun olarak planlanması, tasarımı, onarımı ve korunması konularında çalışmalar yapan Peyzaj Mimarlığı mesleği içeriği yönüyle geniş bir ölçek dizininde yer almaktadır. Mesleğin farklı çalışma ölçeklerine sahip olması mezunlarımızın özellikle özel sektörde iş bulma olanağını artırıyor gibi görünse de gerçekte onları çok zorlu bir mücadele ve var olma savaşı beklemektedir.

Özellikle tasarım aşamasında peyzaj mimarları; proje tekniklerinin kullanımı, standartlar, yakın meslek disiplinleri ile ortak çalışma, tasarımcı - işveren ilişkisi, parasal kaynağın sınırlayıcı etkisi, tasarımcının özlük haklarıyla ilgili mevzuattaki eksiklikler vb. gerek teknik gerekse yasal sebeplerden dolayı birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Peyzaj tasarımı uygulamalarında karşılaşılan bireysel ve mesleki sorunların tartışıldığı bu çalışmada, öncelikle sorunların nedenleri saptanmaya çalışılmış sonuç bölümünde de sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Mimarlığı, Peyzaj Tasarımı.

Problems and Solution Suggestions in Practice of Landscape Design

ABSTRACT

Landscape architecture profession which covers the natural and cultural components of ecological, economic, aesthetic and functional criteria in accordance with the planning, design, restoration and maintenance work, has a large scale interval. Although it's seemed that the large scale of the profession increases the possibility of finding a job in the private sector for the graduates, in reality a struggle for existence is waiting them. Especially in design stages, landscapearchitects have to face many difficulties both technical and legal reasons of using project technics, standards, working together with the other professions, relationship between the designer and employer, restrictive effect of fund, shortcomings in legislation on the rights of the designer's personal etc. In this study which the individual and professional difficulties in landscape design practices are discussed the causes of the difficulties are determined primarily and solution proposal are made in the results' section.

Key Words: Landscape Architecture, Landscape Design.

GİRİŞ

ASLA, Peyzaj Mimarlığını; arazinin analiz, planlama, tasarım, yönetim, koruma ve rehabilitasyonu ile uğraşan bir sanat ve meslek dalı olarak tanımlamaktadır (KYASLA, 2011). İnsanların bir şekilde ilgili oldukları tüm yaşam alanları, çalışma konuları içerisine giren peyzaj mimarlığı meslek disiplini, insanların en yoğun olarak bulunduğu ve yaşamlarını devam ettirdikleri kentlerde de büyük oranda söz sahibidir (Bulut ve Atabeyoğlu, 2010).

Peyzaj Mimarlığı hizmetleri; planlama, tasarım, uygulama, bakım, onarım ve koruma, yönetim, danışmanlık, bilgisayar ve teknik hizmetler olmak üzere 9 başlıkta toplanmaktadır (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Planlama hizmetleri

Peyzaj mimarının temel görevlerinden birisi, dış mekanlara yönelik çeşitli ölçekte planlama projelerinin hazırlanmasıdır (EFLA, 2011). Planlama hizmetleri kendi içerisinde stratejik planlama, gelişim planlama, master plan oluşturma, alan kullanım planlama, kaynak planlama, maliyet planlama

hizmetleri olmak üzere alt sınıflara ayrılabilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Planlama hizmetleri, ülkemizde sadece akademik düzeyde yürütülmekte olup gerçekte peyzaj mimarları bu tür planlama çalışmalarında yer alma olanağı bulamamaktadır. Kent planlama ölçeğinde de planlama çalışmaları kent planlama meslek disiplininin önderliğinde yürütülmektedir.

Tasarım hizmetleri

Peyzaj mimarları dış mekanların tasarımı ile ilgili konularda da aktiftir (EFLA, 2011). Tasarım hizmetleri; **mekan tasarımı** (rekreasyon alanları, parklar, spor ve oyun alanları, turizm ve dinlenme tesisleri, kentsel ve kırsal yerleşim ve gelişim alanları, kentsel yaya alanları, meydanlar vb.), **obje tasarımı** (aydınlatma elemanları, oyun elemanları, pergola ve kameriyeler, oturma elemanları vb.) ve **teknik tasarım** (sulama sistemleri tasarımı, drenaj sistemlerinin tasarımı, konstrüksiyonel elemanlara yönelik detayların tasarımı, aydınlatma sistemlerinin tasarımı vb.) hizmetleri olmak üzere üç alt sınıfa ayrılabilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

¹ESBAŞ, Ege Serbest Bölgesi, bilgi.yarci@esbas.com.tr

²Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, İZMİR

Uygulama hizmetleri

Uygulama hizmetleri; **arazi plastiğine yönelik uygulama hizmetleri** (kazı-dolgu çalışmaları, tesviye çalışmaları, istinat duvarları), **bitkisel uygulama hizmetleri** (proje bitkilerinin alana uygulanması, çim uygulamaları, iç mekân bitkilendirmesi) ve **yapısal uygulama hizmetleri** (aydınlatma sistemleri uygulamaları, döşeme kaplamaları uygulaması, kent mobilyaları montajı, sulama sistemleri uygulaması, drenaj sistemlerinin oluşturulması, rampa ve merdivenler) olmak üzere alt sınıflara ayrılabilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Dış mekan tasarımı ve uygulamasında en etkin role sahip olan peyzaj mimarlarının, bitkisel uygulama çalışmalarının yanı sıra her biri aslında uzmanlık gerektiren yapısal uygulamalar konusunda kendilerini eğitmeleri, teknolojideki gelişmeleri de takip ederek doğru malzeme seçimi ve uygulama teknikleri hakkında yeterli bilgi donanımına sahip olmaları gerekmektedir. Ancak bu şekilde uzun ömürlü, işlevsel ve kaliteli ortamların oluşturulması sağlanabilmektedir (Altuğ, 2004).

Bakım hizmetleri

Bakım hizmetleri; bitkisel materyalin periyodik bakımı ile alandaki her türlü yapısal materyalin ve teknik donanımın bakım ve onarımını kapsadığı ifade edilebilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002). Tasarım ve uygulama çalışmalarının kalıcı, etkin ve işlevselliği açısından bakım çalışmalarının sürekliliği oldukça büyük önem taşımaktadır.

Özellikle bitkisel materyalin periyodik bakımı bitki örtüsünün en kısa zamanda dengeye ulaşmasına yardımcı olmalı, dengeyi korumalı ve sık yapılacak müdahalelerle zarar vermemelidir (Aslanboğa, 2002).

Onarım ve koruma hizmetleri

Onarım ve koruma hizmetleri; **peyzaj onarımı** (maden ocakları onarımı, habitat restorasyonu, sulak alanların restorasyonu, arazi ıslahı, erozyon kontrolü ve revejetasyon, şev stabilizasyonu, tarihi yapıların ve alanların restorasyonu, golf alanları yenileme, kentsel rejenerasyon) ve **peyzaj koruma hizmetleri** (doğal kaynakların korunması, tarihi yapıların ve alanların korunması, sulak alanların korunması) olmak üzere iki ana başlık altında toplanabilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002). Yeniden kazanıma yönelik amaca ulaşmak için iyileştirme ve kullanım hedeflerinin ortak plan dahilinde belirlenmesi gerekmektedir. Konunun ilgili meslek disiplinleri arasında ortak işbirliği ile sonuca götürülmesi mümkündür. Açık ocak madenciliğinde uygulanan ÇED ve doğa onarımı gibi multidisipliner çalışmalarda Peyzaj Mimarlığı meslek disiplini mutlaka yer almalıdır (Özbe, 2005).

Yönetim hizmetleri

Peyzaj yönetimi sürdürülebilir kalkınma perspektifinden, bir peyzajın düzenli bakımını sosyal, ekonomik ve çevreyle ilgili süreçlerin yol açtığı değişiklikleri yönlendirecek ve uyumlaştıracak biçimde temin etmeye yönelik eylem anlamına gelmektedir (TÇV, 2011).

Bu bağlamda peyzaj mimarları; alan kullanım yönetimi, proje yönetimi, kaynak yönetimi, şantiye yönetimi, finansal yönetim, gelişim yönetimi vb. konularda hizmet vermektedir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Danışmanlık hizmetleri

Peyzaj mimarlığı mesleğinin verdiği danışmanlık hizmetleri **bilirkişilik hizmetleri** (mevzuat danışmanlığı, fizibilite raporları oluşturma, sulak alan analizi ve tayini, sigorta ederini belirleme, kontrat dokümantasyonu), **onay hizmetleri** (ÇED, ruhsatname düzenleme), **denetim hizmetleri** (kalite kontrol, alan kontrolörlüğü, maliyet kontrolörlüğü) ve **yönetim hizmetleri** olmak üzere dört ana başlıkta değerlendirilebilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Bilgisayar hizmetleri

Peyzaj mimarlığı bürolarının verdiği bilgisayar hizmetleri; **planlamaya yönelik bilgisayar hizmetleri** (planlama çalışmaları için çeşitli yazılımlar yardımıyla mekanda konumu belirlenmiş verilerin yönetimi, işlenmesi, analiz edilmesi, modellenmesi ve görüntülenmesi işlemleri ile bilgisayar destekli haritalama hizmetleri), **sunuma yönelik bilgisayar hizmetleri** (AutoCAD ve benzeri yazılımlar yardımı ile tasarım projelerinin bilgisayar ortamına aktarılması ve FreeHand, Photoshop, Adobe Photoshop, Corel Draw, Power Point gibi çok çeşitli yazılımlarla projelerin grafiksel sunumlarının hazırlanması) ve **reklama yönelik bilgisayar hizmetleri** (Peyzaj mimarlığı meslek disipliniyi ilgilendiren her türlü özel ya da resmi kurumun web sayfalarının ve logolarının tasarımı, promosyona yönelik materyallerin oluşturulması ve çeşitli simülasyonların hazırlanması) olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Teknik hizmetler

Peyzaj mimarlığı hizmetleri içerisinde yer alan maket yapımı, keşif ve ihale dosyası hazırlama, röleve çıkarma, peyzaj sörveylerinin gerçekleştirilmesi ve raporlarının hazırlanması gibi çok çeşitli teknik hizmet bu grup altında değerlendirilebilir (Sönmez ve Malkoç Yiğit, 2002).

Açık mekanlar yaratan Peyzaj Mimarları, doğal kaynakları korurken estetik ve fonksiyonel açık mekanlar oluşturmak için, planlama yetenekleri ile yaratıcılıklarını ekolojik farkındalık ve uzmanlıklarıyla birleştirirler (EFLA, 2011). Peyzaj Mimarlığı mesleği, hizmetler yönüyle değerlendirildiğinde çok yönlü iş olanaklarına sahip gibi görünse de peyzaj mimarlarının büyük çoğunluğu ülkemizde tasarım, uygulama ve bakım hizmeti vermektedir.

Genel olarak tasarım, analiz çalışmaları sonucu ortaya çıkan sorunların çözüm süreci olarak sürekli gelişme içinde olan ve daha ileri analizlere temel oluşturan aktiviteler olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz ve Yılmaz, 2000). Tasarım faaliyeti, daha önceden olmayan bir şeyi var etmek, meydana getirmek, sebep

olmak, yeni bir şey üretmek, gerçeğe uyumlu olmak, yapılan eylemin bir amaca yönelik olması gibi nitelikleri taşır (Ayhan, 1985). Başka bir deyişle tasarım, gereksinimleri karşılamak üzere saptanan işlevleri yerine getirecek olan yapı bütünü, onun kurgusunda yer alan tüm öğelerin ve çevresinin; kavramsal, işlevsel, biçimsel, strüktürel ve eylemsel özelliklerinin ve niteliklerinin, yorumlanması, belirlenmesi ve belgelenmesidir (İzgi, 1999). Peyzaj / çevre düzenlemeye ilişkin tasarım çalışmalarının da içerisinde yer aldığı fiziksel tasarım çalışmalarının tümü benzer bir tasarım sürecine sahiptir (Özkan ve Küçükerbaş, 1994) ve tasarlama eylemi sırasında kullanılan teknik ve araçlardan kurulu bu eylem düzenine tasarlama süreci denir (Bayazıt, 1994). Bu süreç '**konu / sorunun saptanması, tanımlanması ve sınırlandırılması**', '**mevcut durumu saptamaya yönelik veri toplama**', '**analiz**', '**değerlendirme**' ve '**sentez**' olmak üzere 5 aşamada toplanabilmektedir (Özkan ve Küçükerbaş, 1994).

Bu şekilde sıralanan tasarım süreci sonucu oluşan tasarım ürünü uygulama sonrası - kullanıcıların beklentilerini karşılama düzeyi oranında - kullanılmakta ve bakım çalışmaları ile desteklenerek yaşatılmaktadır.

Tasarım hizmetinin başarıya ulaşmasında dolayısıyla kullanıcılar tarafından kullanılmasında, tasarımın kendisinin kadar uygulama hizmetinin başarısı da etkilidir. Bu bağlamda uygulama hizmetlerine yönelik olarak yaşanan sorunların saptanarak ortadan kaldırılması bir kat daha önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı özellikle peyzaj tasarımı uygulamalarında karşılaşılan bireysel ve mesleki sorunların belirlenerek tartışmaya açılması, nedenlerinin saptanarak çözüm önerileri getirilmesidir.

Peyzaj Tasarımı Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar

Proje Tekniklerinin Kullanımı

Proje tasarımı ve çiziminde tek hedef bilimsel veriler doğrultusunda sosyal, sosyo - kültürel, çevresel faktörler ile ekonomik, teknolojik, iklimsel ve coğrafik koşullar, yasal ve doğal eşikler göz önünde tutularak, ihtiyaçları karşılayacak, yenilikçi / tutarlı tasarımlar eşliğinde, uygulanabilir projeler üretmektir. Proje çalışmalarında amaç; tüm teknik kriterleri yerine getiren, uygulama aşamasında yorumlara imkan tanımayan ve hiçbir soru işareti barındırmayan niteliklerde proje üretimi olmalıdır. Hangi tasarım grubuna girerse girsin teknik dilde hazırlanan uygulama projeleri ve detay projelerinde, ölçeğin gerektirdiği çizim tekniği, uluslararası proje standartlarına uygun olmak zorundadır (Demiralp, 2009).

Günümüzde kullanılan bilgisayar

teknolojilerinin sunduğu program ve tekniklerle hazırlanan tasarımlarda, genel proje standartlarının zaman zaman göz ardı edilmesi uygulama aşamasında uygulayıcının yanı sıra diğer meslek disiplinleri ile etkileşimli çalışmalarda da projenin doğru okunmaması / yorumlanmaması sorununa neden olmaktadır. Uygulayıcı için olduğu kadar ilişkili diğer meslek disiplinlerince de projenin doğru okunup doğru uygulanabilmesi ancak doğru tekniklerle hazırlanmasıyla mümkündür.

Özellikle bitkisel peyzaj uygulama projelerinde halen ortak bir dilin geliştirilememiş olması, her bireyin kendi tekniğini oluşturması gibi bir durumu ortaya çıkarmıştır (Demiralp, 2009)

Özellikle son yıllarda sıklıkla karşılaşılan; tasarım aşamalarını kapsamayan, olması gereken standartlardan ve nitelikten uzak, sadece evrak özelliği bulunan peyzaj projeleri konusunda, yasal yaptırım mercii olan Oda'mızın, meslek içi eğitim ve mesleki denetim sürecini uygulamaya geçirmesi gerekmektedir.

Proje tekniklerinin kullanımına yönelik ortak ve anlaşılabilir bir dil oluşturmada TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın "Peyzaj Tasarım / Planlama Projeleri ve Kontrollük Danışmanlık Hizmetleri Asgari Ücret Tarifesi ve Şartnamesi" iyi bir yol göstericidir. Proje tekniklerine yönelik bu sorunların çözülebilmesi için tasarımcılarla meslek odasının işbirliği içinde olması ve mevcut standartların gözden geçirilerek günümüz koşullarına uygun olarak yeniden hazırlanması ihtiyacı bulunmaktadır.

Standartlar

Standart; Fransızca '*standard*' olup belirli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun olan, örnek veya temel alınabilen, tek biçim olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2009).

Türkiye'nin konusunda tek ulusal kuruluşu **Türk Standartları Enstitüsü** (TSE)'dür. Ülkemizde ve dünyada yaygın olarak kullanılan ve benimsenen, ISO tarafından geliştirilmiş standartlar bulunmaktadır.

ISO; 1947 yılında kurulan ve yaptığı standardizasyon çalışmaları sonucu sanayiye, ticarete ve tüketicilere katkılar sağlayan Uluslararası Standard Organizasyonu (International Organization for Standardization)' dur ve TSE, ISO'nun üyesi ve Türkiye'deki tek temsilcisidir (TSE, 2011). ISO-9000 ise, 1987 yılında hazırlanmış ve tüm dünyada uygulamaya konmuş bir "Kalite Yönetim Sistemi Standardı" dır (Wikipedi, 2009). ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, özünde doğal kaynak kullanımının azaltılması, toprağa, suya, havaya verilen zararların minimum düzeye indirilmesini amaçlayan, risk analizleri tabanında kurulan bir yönetim modelidir (Avrupa Patent, 2009). Gerek ISO standartları gerekse ISO dışındaki tüm standartlar daha çok madde ve mamul ile ilgili standartlar olup günümüzde kişilere

iyi bir yaşama düzeyi sağlamada yeterli olamamaktadır. Nüfus, alan ve yapı ilişkileri, insanların sosyal ve kültürel gereksinimleri veya bölgenin çevresi ile olan bağlantıları, gelecekteki gelişme potansiyeli ile ilgili çevre standartlarının geliştirilmesi gerekmektedir (Çerçi, 1997). Yine aynı şekilde sözü edilen bu standartların peyzaj tasarım uygulamalarını yönlendirdiği ancak bunların uygulamada yetersiz kaldığı ve ivedilikle geliştirilmeleri gerekliliği bulunmaktadır.

Yakın Meslek Disiplinleri ile Ortak Çalışma

Peyzaj tasarım çalışmalarında Peyzaj Mimarı'nın gerekliliği bilincinin öncelikle diğer meslek disiplinlerince benimsenmesi ve tasarım sürecinin ilk aşamasından itibaren Peyzaj Mimarı ile birlikte çalışılması önem taşımaktadır. Peyzaj uygulama çalışmalarının sorunsuz ilerleyebilmesi açısından, içme suyu, atık su, yağmur suyu, doğal gaz, elektrik ve saha aydınlatması, sulama vb. altyapı çalışmalarını yürüten meslek disiplinlerinin, bu çalışmalara ilişkin çözüm önerilerini peyzaj mimarı ile proje aşamasında paylaşması ya da kendi projelerini peyzaj projelerine uyacak şekilde üretmesi zorunludur. Aksi halde mevcut alt yapı projelerine uyma zorunluluğundan yola çıkılarak hazırlanan peyzaj tasarım projeleri işlevselliğinden yoksun kalacaktır. Bu noktada, Peyzaj Mimarı'na düşen görev; bilimsel - teknolojik ve teknik gelişmelerle kendini donatmaktır. Böylelikle bilimsel temellere dayanan, daha özgün ve nitelikli, kendine has bir stili olan tasarımlar üreten peyzaj mimarları genelin içinde azınlık değil de çoğunluğu oluşturacak ve zaman içerisinde mesleki piyasayı düzenleyebilecektir.

Tasarımcı İşveren İlişkisi

İşveren ile yapılan görüşmelerde, işverenin istekleri, mevcut bütçe ve alana ait diğer verilerin sağlıklı elde edilmesi özellikle uygulama aşaması için büyük önem taşımaktadır. Bu iletişimdeki kopukluk (eksik ya da yanlış bilgilendirilme) tasarımcının beklentileri yanlış yorumlayabilmesine sebep olabilmekte bu durum da uygulama aşamasını zorlaştırmaktadır. Oysaki tasarımcının görevi; ekonomik, işlevsel ve estetik olanı yaratmaktır. İşverenin kaynakları ile kendi üretim gücünü çakıştıran tasarımcı, mesleki yönetmelik ve standartları göz ardı etmeden "sonuç ürün" ü ortaya çıkarmalıdır. Diğer yandan tasarımcının, işverenle ya da sermayenin ters düşen amaç ve çıkarlarıyla uyuşmadığı noktada değersizleşmesi söz konusudur. Tasarımcı, işveren'in beklentilerini karşılamaya yönelik tasarımlar üretmek yerine işveren'e yön veren ve yeni ufuklar açan çözümler sunmalıdır. Bu nedenle peyzaj mimarının yeterli bilgi / tecrübe düzeyine ve bilincine ulaşması, işverenin ekonomik koşullarını gözetirken mesleki kriterlerinden de ödün vermeden

tasarımlar üretmesi gerekmektedir.

Parasal Kaynağın Sınırlayıcı Etkisi

Peyzaj tasarımı uygulama projeleri aynı zamanda uygulama alanında yer alan değişik işçiliklerin birbirleriyle olan sorumluluk sınırlarını belirleyen bir belge olup maliyetlerin belirlenmesi amacıyla yapılan metraj ve keşiflerin esasını teşkil etmektedir (Asgari Ücret Tarifesi ve Şartnamesi, 2006).

Parasal kaynağın doğru kullanılması, tasarımcının kaynağa uygun çözümler üretmesine neden olurken aynı zamanda tasarımı sınırlayıcı etkiye de sahiptir. Bu bağlamda bütçenin sahibi olan işverenin bilgilendirilmesi sürecinde, 'TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Serbest Peyzaj Mimarlık Müşavirlik Hizmetleri, Uygulama, Mesleki Denetim, Büroların Tescili ve Asgari Ücret Yönetmeliği'nin tüm peyzaj mimarlarınca kullanılması önem taşımaktadır. Böylelikle bu yönetmelik esaslarına göre hesaplanan proje bedelleri işveren tarafından da kolaylıkla kabul görecektir.

Ülke genelinde yürütülen peyzaj mimarlığı hizmetlerinde, standartlaştırılmış ortak bir fiyat politikasının uygulanamaması, bunun yanı sıra uygulama maliyetlerinde farklı fiyat anlayışlarının var olması, peyzaj mimarlarının aleyhine olurken bu işi yapmaya hevesli diğer kişi ve / veya meslek gruplarının da lehine olmaktadır. Son yıllarda işverence alınan uygulama hizmeti teklif dosyalarında hizmeti yapacak kurum / kuruluş ya da kişinin konunun uzmanı olması aranmamakta, uygulamanın niteliğinden çok ucuzluğuna bakılmaktadır. Buna bağlı olarak sadece iş yapmak adına verilen mesleki ödünlere ve yaratılan bu farklı fiyat politikaları özellikle mesleki niteliği ve kaliteyi düşürdüğü gibi ekonomik kriz ortamında da haksız rekabete ve iş kayıplarına yol açmaktadır.

Tasarımcının Özlük Haklarıyla İlgili Mevzuattaki Eksiklikler

Peyzaj tasarımı ve uygulamalarında karşılaşılan en büyük problem, tasarımcı ve uygulayıcının birbirinden bağımsız olması durumunda, uygulama aşamasında tasarım üzerinde yapılacak olası değişikliklerin tasarımcının bilgisi dahilinde yapılmaması ya da tasarımcıya telif hakkının ödenmemesidir. Bunun yanı sıra tasarımcı işveren arasında karşılıklı imzalanan sözleşmelerin hukuki dayanağının bulunmaması tasarımcının aleyhine olabilecek problemlere sebep olmakta buna bağlı olarak da hizmet bedellerinin temininde tasarımcı mağdur olabilmektedir. Bu noktada peyzaj mimarının yasal yetki ve özlük haklarının savunucusu olan TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın çalışmalarını önem kazanmaktadır. Mesleki kurumsallaşma sürecinde yasal haklar konusunda yapılan

çalışmalarda gerek diğer meslek disiplinleriyle mücadele, gerekse mesleki çalışma alanlarında peyzaj mimarı ihtiyacı ve mesleki denetim uygulamaları konusunda hukuksal alanda önemli yol kat edilmiştir.

SONUÇ

Peyzaj tasarımı uygulamalarında karşılaşılan sorunlar başlıca üç ana nedene dayanmaktadır: Eğitim programlarının farklılığı, Peyzaj Mimarının niteliği, meslek odasının yeterli yasal güce sahip olmaması.

Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı eğitimi veren üniversitelerin eğitim programlarının farklılığı, peyzaj mimarları arasında kavram karmaşasına ve farklı tasarım anlayışlarına neden olmaktadır. Söz konusu üniversitelerin eğitim politikalarının, sektörel gelişimi sürekli takip ederek mesleki süreç içerisinde yenilenmeye açık olma ihtiyaçları vardır. Ancak bu şekilde mesleki eğitimini tamamlayan peyzaj mimarı, çalışma hayatını oluşturan piyasaya kolay adapte olarak mümkün olduğunca az hata ile mesleğini icra edebilecektir.

Genellikle mesleğin planlama değil sadece tasarım ölçeğinde hizmet verebilen peyzaj mimarı, ulusal ve uluslararası standartlara uygun, uygulama aşamasında yorumlara imkan tanımayan ve hiçbir soru işareti barındırmayan tasarımlar üretmeli, tasarımların uygulama çalışmalarında ise meslektaşları arasında parasal anlamda haksız rekabet yerine kalitede rekabet oluşturmalıdır. Peyzaj Mimarının bir başka görevi ise uluslararası mesleki gelişmeleri takip ederek bu anlamda kendini diğer ülkelerdeki meslek sahiplerine eşdeğer kılabilecek yenilikçi bilgilerle donatması ve geliştirmesidir.

Peyzaj Mimarları Odası, peyzaj tasarım projelerinin üretilmesi aşamalarında bu düzenlemeleri hayata geçirecek altyapıyı oluşturmak, peyzaj mimarlığı mesleği ve meslek hizmetinin etkinliğini, verimliliğini ve gelişimini sürekli kılabilecek, meslek mensuplarına değişen dünya koşulları, bilimsel - teknolojik gelişmeler ve toplumsal gereksinimler çerçevesinde mesleki formasyonlarını sürekli geliştirme ortamlarını, olanaklarını ve fırsatlarını sunma misyonunu taşımaktadır (Demiralp, 2009). Meslek odası piyasada standardizasyon ve eğitim sonrası mesleğin uygulama alanına yönelik sorunlarını çözebildiğinde, peyzaj mimarlığı mesleği daha da güçlenecektir. Bunların gerçekleştirilebilmesi de tüm peyzaj mimarlarının kurumsal çatı altında bir arada ve aynı amaç uğrunda mücadelesi ile mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

Altuğ, İ., 2004. Kentsel Dış Mekanlara Yönelik Yapısal Uygulamalardan; Drenaj, Sulama, Aydınlatma ve Döşeme Çalışmalarının Konak Meydanı Örneğinde İrdelenmesi. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 287 s.

Asgari Ücret Tarifesi ve Şartnamesi, 2006. TMMOB Peyzaj

- Mimarları Odası Peyzaj Tasarım / Planlama Projeleri ve Kontrollük Danışmanlık Hizmetleri, Asgari Ücret Tarifesi ve Şartnamesi, Temmuz 2006.
- Aslanboğa, İ., 2002. Odunsu Bitkilerle Bitkilendirmenin İşleve Uygun Tasarımın, Uygulanmasının ve Bakımının Planlanması İlkeleri. TC. Orman Bakanlığı, Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, 128 s.
- Avrupa Patent, 2009. Avrupa Sınai Mülkiyet Hizmetleri Danışmanlık ve Organizasyon Ltd. Şti., http://www.avrupapatent.com/standart_kalite_iso14001_cevre.htm, Erişim: 03.10.2009.
- Ayhan, S. 1985. Mimarlık Kavramları ve Tasarım Süreci. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi MM/MİM 85 EY 087, İzmir.
- Bayazıt, N. 1994. Endüstri Ürünlerinde ve Mimarlıkta Tasarlama Metodlarına Giriş. Literatür Yayınları: 4, ISBN: 975-7860-25-5.
- Bulut, Y. Ö. Atabeyoğlu, 2010. Kent Planlamasında Peyzaj Mimarlarının Yeri ve Önemi. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20 - 22 Mayıs 2010, Cilt: IV, s: 1 4 9 4 - 1 5 0 3 , [https://www.artvin.edu.tr/karok3/IV.Cilt/\(1494-1503\).pdf](https://www.artvin.edu.tr/karok3/IV.Cilt/(1494-1503).pdf), Erişim: 01.07.2011.
- Çerçi, S. 1997. Konut Yakın Çevre Kalitesinin Kullanıcı Bilişsel Duygusal Davranışsal Parametreleri ile Değerlendirilmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı Bina Bilgisi Programı, Basılmamış Doktora Tezi, 158 sayfa.
- Demiralp, S. 2009. Peyzaj Tasarım Projeleri Asgari Standartları ve Tasarım/Çizim Teknikleri. Peyzaj Mimarlığı Dergisi 2009/1.
- EFLA, 2011. Field of Work. European Federation For Landscape Architecture (EFLA). http://europe.iflaonline.org/index.php?option=com_content&view=article&id=26&Itemid=36, Erişim: 30.06.2011.
- İzgi, U. 1999. Mimarlıkta Süreç, Kavramlar İlişkiler. YEM Yayın (Yapı Endüstri Merkezi Yayınları), ISBN: 975-7438-88-X.
- KYASLA, 2011. What is Landscape Architecture? <http://www.kyasla.com/WhatIsLA.html>, Erişim: 30.06.2011.
- Özbeç, D., 2010. Açık Ocak Madenciligi Sonrası Onarım Çalışmalarında Peyzaj Mimarlarının Rolü. Madencilik ve Çevre Sempozyumu, 5-6 Mayıs 2005, Ankara, http://www.maden.org.tr/resimler/ekler/1299a41773c667d_ek.pdf, Erişim: 01.07.2011.
- Özkan, B. ve E. Küçükerbaş, 1994. Mimarlık Bilgisi. E. Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları Teksir No: 37, E. Ü. Ziraat Fakültesi Ofset Basımevi, Bornova, İzmir.
- Sönmez, H. ve E. Malkoç Yiğit, 2002. Sektörel Boyutta Peyzaj Mimarlığı. Peyzaj Mimarlığı Öğrencileri 1. Ulusal Sempozyumu, 27-28 Ekim 2002, Bornova, İzmir.
- TÇV, 2011. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi. <http://www.cevre.org.tr/Tcm/Sozlesmeler/Avrupa%20Peyzaj%20Sozlesmesi.htm>, Erişim: 04.07.2011.
- TSE, 2011. ISO Nedir? <http://www.tse.org.tr/Turkish/KaliteYonetimi/9000bilgi.asp>, Erişim: 30.06.2011.
- Türk Dil Kurumu (TDK), 2009. Güncel Türkçe Sözlük. <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=standart&ayn=tam> Erişim: 03.10.2009.
- Wikipedia, 2009. http://tr.wikipedia.org/wiki/ISO_9000, Erişim: 03.10.2009.
- Yılmaz, H. ve S. Yılmaz, 2000. Peyzaj Mimarlığında

Tasarım Süreci ve Proje Örnekleri. Atatürk
Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Yayınları No: 218.

Geliş Tarihi : 06.06.2011

Kabul Tarihi : 20.06.2011

Copyright of Journal of Adnan Menderes University, Agricultural Faculty is the property of Adnan Menderes University and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.